

## ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor.  $\frac{1}{2}$ , an  
9 cor.  $\frac{1}{4}$  4-50 fil.

© ©

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane  
 $\frac{1}{2}$ , an 12 cor.  $\frac{1}{4}$  an  
6 coroane.

# Unirea

## INSERTIUNI.

Un șir garmond:  
odată 14 fil., a doua  
oară 12 fil., a treia  
oară 10 fil.

© ©

Tot ce privește foaia  
să se adreseze la: Re-  
dacțiunea și admini-  
strațiunea „Unirei”  
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

## CONTRIBUȚIE DE RĂSBOIU.

Într'una din ședințele mai recente a comisunii de ajutorare din orașul Budapesta s'a pus la ordinea zilei și discuția asupra unei apropiate contribuții de războiu. Deputatul Hegedüs Loránt a declarat, că este autorizat a enunța, că guvernul a pregătit planul unei contribuții de felul acesta și încă pe baza dării de venit și va fi supusă noui contribuții numai clasa cu stare materială mai bună.

La guvern s'a acceptat formula unei dări după *venit* și mai ales după venitul, ce întrece 20,000 cor. anual, eventual nu este exclusă introducerea dării progresive, stabilită de lex Wekerle, a cărei introducere a rămas în suspens la întrevinerea Budapestei și a capitaliștilor mari.

Nu e nevoie să o mai spunem, că planul introducerii unei contribuții de războiu nu a surprins pe nimeni. Este foarte logic, că în vremile acestea, când venitele țerii scad în mod înspăimântător, când traficul trenurilor și a voapoarelor este redus, exportul și importul scăzut, venitul vămilor deasemenea, și sufer toate din pricina unei situații excepționale, că trebuiesc toate complinite din alte izvoare de venit, cari nu se pot afla deocamdată, decât numai în introducerea unei dări noave.

Miliția cere, crucea roșie cere, cei rămași pe urma soldaților cer, aparatul regulat al statului cere. Tot bani și iar bani, cari trebuiesc acvirați, căci războiul nu se poate purta fără bani.

Dar cece admite discuția este modalitatea cum se va face aceasta nouă contribuție. Deja la discuția

principiară a chestiei în comisia numită s'au divizat în două păreri. Deputatul Hegedüs a accentuat, că contribuția de războiu se va face cu considerare la *venit*, alții — cei mulți — au cerut introducerea dării pe baza *averii* contribuentului. Este o deosebire colosală. Dacă s'ar accepta aceasta din urmă, ar fi supuși noui contribuții toți ceice *au ceva*, pământ, casă, dar ar scăpa din obligo acei mulți indivizi, de cari gem azi orașele și târgușoarele, și a căror afaceri sunt totdeauna într'aurite, venitele neproportionate, — fără să aibă vre-o avere, supusă contribuției.

E semnificativ, că foile jidovești cer deja aproape unisono introducerea dării *după avere*.

Vorba e că fiii lui Israil ar încărca și aceasta dare tot pe umerii bieților plugari, cari au cei drept puținică avere, dar în schimb n'au nici un venit. Plătesc toate dările și aruncurile, susțin toate sarcinile publice, pânăcând arândașul, negustorul, întreprinzătorul, scapă teafăr printre toate, provocându-se la împrejurarea, că n'are avere.

Tocmai din acest motiv a sosit la timp declarația autorizată, care anunță, că guvernul să ocupă cu ideia unei contribuții de războiu, bazată pe venitele contribuenților, ce întrec 20,000 cor. anual.

**Preoții francezi pe câmpul de luptă.** Am amintit deja, că guvernul francez a silit preoțimea catolică la serviciu militar activ, trimitându-i pe câmpul de luptă ca ostași de rând. Se vede, că și în forma aceasta a voit să suplinească lipsele Franței depopulate. În armata franceză servesc peste două zeci preoți, între cari sunt și 3 episcopi. Foile catolice din Germania comunică, că în spitalul militar din Halle, zace grav rănit un canonic francez în etate de 54 ani. În tabăra din Crossen între cei 21.000 prinsoneri francezi, sunt foarte mulți preoți și călugări, între cari trei iezuiți. Unul dintre aceștia spunea

preoților germani, că în 21 Iulie și-a aniversat primicia și în aceeași zi, a fost chemat la casarmă pentru deprindere de arme. Nici atâta timp nu i-s'a dat, ca să se poată pregăti cu cele de lipsă. N'au avut nici bani, astfel, că au trebuit să îndure multe mizerii, până i-au ajutat colegii lor germani. De altcum comandamentul german le-a conces acestor preoți, ca să îndeplinească misiunea pastorală, față de prinsonerii francezi și-i împărtășește de aceeași tratare de care se bucură ofițerii prinsoneri.

**Amnestie pe seama celorce servesc în armată.** M. Sa prin înaltul ordin din 11 Octomvrie 1914 a dispus, ca procedura penală polițenească pornită — sau care este a se porni — de autoritățile administrative, cu judecătorii penale polițenești pentru trangresiuni, comise înainte de 20 Septemvrie a. c. să se sisteze, dacă indivizii urmăriți servesc cu credință pe timpul actualului războiu la miliția comună, honvezime sau gloate; iar pedepsele dictate prin sentință valabilă, dar încă neexecutate, le suspendează prea grațios.

Nu se referese amnestia la astfel de fapte, cari tocmai din considerare la starea de războiu sunt cvalificate ca delict, ori dacă aceste fapte constitue delict, cari vatămă interesele operațiunilor militare.

**Tulburări în Portugalia.** Ziarele vieneze află din Lisabona, că în noaptea de 21 spre 22 Oct. dezordini monarhiste au izbucnit în diferite localități din Portugalia. Comunicațiunile capitalei cu partea de nord a țării au fost tăiate în câteva ceasuri. Calea ferată a fost distrusă la Santarem, pricinuid deraierea unui tren.

La Matra — un ofițer monarhist în fruntea a 100 civili a luat niște arme dela școala militară și a căutat să determine pe soldați să se resvrâtească. Trupe au fost trimise din Lisabona la Mafra.

O telegramă din Roma anunță, că mișcarea revoluționară din Portugalia a eșuat. Răscoala a fost pusă la cale de vre-o 200 de politicieni și de câți-va ofițeri. Fiind urmăriți de poliție s'au refugiat în munții Homon Christo, împreună cu câțiva șefi au fost arestați.

## Ținutul Ruhr.

Fabrica Krupp.

Ruhr este un afluent al Rinului, și se varsă în acesta în apropierea orașului

Duisburg, din provincia prusacă Rheinland. Ținutul râului Ruhr este renumit pentru cantitățile uriașe de cărbuni, ce se află mai ales pe partea lui dreaptă la o afunzime și într'o bogăție enormă. Suprafața uriașelor cantități de cărbuni, ce se află în acest ținut face cam 2000 km<sup>2</sup> și sunt suficiente a prevedea lipsele industriale și economice de astăzi încă cincisute de ani. Tot aci s'au aflat și enorme cantități de fier. Imprejurarea aceasta a favorizat într'un mod deosebit înflorirea industriei și prin ea avântul orașelor, ce au răsărit pe acest teritor cum închipui nu se poate. Cea mai deasă populație din întreg imperiul german, cu excepția Saxoniei de vest, se află în acest ținut. Sunt peste 40 localități, cari numără fiecare mai bine de 10 mii locuitori, iar patru orașe cum Duisburg și Essen din provincia Rinului, Bochum și Dortmund din Vestfalia sunt orașe cu populație între două până la treisute de mii locuitori. În 1910 au fost aci în lucrare 174 băi de cărbuni cu 334 mii de lucrători.

Cea mai importantă localitate, cunoscută azi în întreaga lume, este orașul *Essen* din nordul râului Ruhr, în apropierea provinciei Vestfalia. Aci se află renumita turnătorie de fier și uriașele fabrici de tunuri.

Fabrica *Krupp*, este cea mai mare fabrică din lume. Patruzeci și una de mii de oficiali și lucrători sunt angajați în fabrică, iar în magazine în afară se află peste 37 mii de oameni. Familiile celor 78 mii angajați numără 250 mii suflete (orașul Essen avea

întreg la anul 1910 două sute nouăzeci și cinci de mii suflete). Stabilimentele fabricii ocupă un teritor de 479 hectare dintre cari 93 sunt sub acoperiș. Pe acest teritor traversează pe linii ferate 56 locomotive cu 2538 vagoane. La 1912 erau în lucrare 439 topitoare, 3740 electromotore, 190 ciocane cu vapor și 122 prese hidraulice, între acestea și atari, cari aveau până la 5 milioane kg. putere presivă. Între ciocanele cu vapor era renumit „Fritz“, care s'a rupt în 1911, și exercia o putere de 50 mii kg. în cădere. Când lovia în uriașele blocuri de fier roșu, se cutremurau uși și ferești într'o rază îndepărtată și se asemăna detonăturii grozave a unui tun. Azi sunt în folosință mai mult presele hidraulice, cari lucră mai fără șgomot și cu mai mult rezultat. La încălzirea topitoarelor și a altor stabilimente se folosesc zilnic 11 milioane cărbuni și koks (800 vagoane).

În afară de fabrica din Essen aparținătoare proprietății *Krupp*, mai sunt în aceeași proprietate o mulțime de băi, fabrici, teritorii în Germania, în nordul Spaniei, în Olanda și Rusia.

Fabrica *Krupp* este renumită în toată lumea mai ales pentru tunurile, ce se lifează de aci în toate țările. Din acest motiv *Krupp* este egal azi cu regele tunurilor. La expoziția din Düsseldorf din 1902 un tun de 12.2 m. fabricat *Krupp*, se putea apăra într'un diametru, un teritor de 40 km. și așezat la 45°, se putea pușca peste vârful celui mai înalt munte de pe lume, Gaurizankar. Tot așa de renumite sunt și ghiulelele fa-

bricate de *Krupp*. O granată de 445 kg. ar putea sparge la o mie de metri depărtare o placă de fier bătut de o grosime de 110 cm.

Fabrica a fost întemeiată la anul 1811 de Friederich *Krupp*. Feciorul său Alfred *Krupp*, a dezvoltat printr'o muncă enervată și noroc deosebit turnătoria primitivă a tatălui său, ca să fie cea dintâiu fabrică din lume. La 1887 moare Alfred *Krupp* și urmașul său Friederich Alfred *Krupp* a mărit-o și înzestrat-o și mai mult. Când la 1902 muri și acesta, nu lăsă în urma lui, decât fete și dispune ca întreaga fabrică să treacă în proprietatea unei societăți pe acții, cari să rămână în mâna fetei sale mai în vârstă.

Toți proprietarii fabricii *Krupp*, au dat atenție deosebită numărului lucrătorilor ai lor și s'au îngrijit de ei în toate privințele. Șapte mii de case de lucrători s'au ridicat pe seama lor și o mulțime de bolți s'au deschis, ca lucrătorii să-și poată acvira cele de lipsă, în prețurile cele mai convenabile. Mai multe hoteluri, casine și locuri de recreație stau la dispoziția lucrătorilor, iar băncile și instituțiile de asigurare pe seama lor, sunt de model.

Casa originară din care a pornit Friedrich *Krupp*, ca să ridice cinstea industriei germane, se păstrează și astăzi și urmașii lui au avut onoarea a primi în acest modest locaș, aproape pe toți domnitorii lumii, între cari și pe actualul împărat al Germaniei în mai multe rânduri.

# Războiul european.

## Infrângerea Sârbilor în Bosnia.

Telegramă particulară primită în 25 Oct. la 9 ore a. m.

Agenția Telegrafică Ungară anunță:

Forțele mari sârbești și munte-negrine, cari au pătruns prin părțile sud-ostice ale Bosniei de est, — de unde trupele noastre au fost revocate, — revărsând asupra populației musulmane de acolo oardele de ucigași și jăfuitori —, le-am bătut și le-am silit să se retragă, în 22 l. c. după o înverșunată luptă de trei zile, pe ambele părți ale drumului *Mokro-Rogotica*. Amănuntele acestei lupte, — în care trupele noastre s'au luptat cu eroism și prin atac de baionet au alungat pe inamic în repețite rânduri, din pozițiile fortificate succesive —, nu se pot publica până la alt raport, considerând operațiunile strategice, cari sunt încă în curgere.

General *Potiorek*.

(Biroul de presă al ministr. prezid.).

## Atentat rusesc împotriva unui comandant al nostru.

Telegramă particulară primită în 25 Oct. la 9 ore a. m.

Budapesta, 24 Oct. Se comunică din cartierul presei:

Caracterizează de minune arta de a se război a Rușilor știrea sosită dela locul cel mai autentic, că Rușii au pus 8000 de ruble pentru uciderea sau prinderea unuia din comandanții trupelor noastre. De aci se explică atentatul săvârșit împotriva unuia din comandanții trupelor noastre, care însă din fericire n'a reușit.

## Mari lupte în Galiția și Polonia rusească.

Telegramă particulară primită în 26 Oct. la 9 ore a. m.

Budapesta, 25 Oct. Dela cartierul general se comunică:

Pe câmpul de luptă nord-ostic, oștirile noastre și puternice forțe germane, stau acum în luptă cu oștirea principală rusească, la care au adaus și trupele lor din Turchestan, Caucaz și Siberia, pe o linie aproape neîntreruptă, care se extinde dela promontoriile nord-ostice ale Carpaților ostici, pe la Stary-Sambor și spre est dela fortăreața Przemysl, dealungul cursului de jos al râului San și a Vistulei din Polonia rusească, până la regiunea Plock.

Atacul nostru îndreptat dincolo de Carpați, a atras asupra sa forțe

dușmane puternice. În Galiția demijloc, unde ambele părți beligerante au ocupat poziții fortificate, lupta continuă. Spre sud-ost dela Przemysl și la cursul de jos al râului San, în zilele din urmă, oștirile noastre, au câștigat mai multe învingeri.

În Polonia rusească din ambele părți ale luptătorilor stau forțe puternice în față, cari începând din ziua de ieri se luptă cu înverșunare spre sud-vest dela Vistula pe linia dela Ivangorod până la Varșovia.

General *Höfer*,  
substit. șef. de stat major.

(Biroul de presă al min. prezid.).

## O nouă armată rusească de cinci milioane?

„Budapesti Tudósító“ primește din Viena următoarea depeșă:

Știrea unui ziar din Londra, că Rusia ar pune pe picior de luptă o armată de cinci milioane, în fruntea căreia țarul ar porni contra Berlinului, cercurile militare germane o primesc cu ilaritate. Cercurile, cari sunt în curat cu putere armată a Rusiei, declară, că știrea aceasta, e una din

minciunile naive ale presei triplei înțelegeri, cari astăzi nu mai află crezământ nici la cei mai creduli oameni.

### Declarațiile șefului de stat major.

Berlin, 25 Oct. Dela cartierul general al presei se comunică, că baronul Conrad, șeful statului major, cu ocaziunea primirii de ieri a corespondenților ziarelor din străinătate, a dat expresiunea acelei bucurii motivate, că ne va succede să împlinim problema grea primită, să reținem și să respingem pe inamicul puternic. Rapoartele noastre laconice cuprind numai purul adevăr. De altă parte dușmanii noștri cred, că mințind și protestând pot să blameze procedura noastră; pe când modul nostru de luptă totdeauna și în tot locul e cavaleresc.

(Biroul de presă al min. prezid.).

### Rușii fortifică Lembergul.

»Nowa Reforma« primește știrea că de când armata austro-ungară înainteză victorioasă, mai ales de când a fost Przemysl eliberat, Rușii au început să trateze foarte brutal cu populația polonă din restul Galiției. Locuitorii Lembergului au fost siliți să facă tranșee în jurul orașului, voind Rușii să apere capitala Galiției cu orice preț. Garnizoana Lembergului a fost întărită, astfel acum se urcă la 80 mii oameni.

În a doua luptă dela Lemberg Rușii au avut pierderi colosale, înmormântând cinci generali în decurs de o săptămână. În Lemberg e mare scumpete și lipsă de alimente, de aceea soldații ruși jefuesc populația adeseori.

### Germanii înainteză în Belgia.

Telegramă particulară primită în 25 Oct. la 9 ore a. m.

Belin, 24 Oct. Cartierul general comunică cu datul de 24 Oct a. m.

Luptele pe malurile Yser și Yspres sunt foarte îndârgite. La nord am reușit a trece canalul cu forțe însemnate. Spre ost dela Yspres și spre sudvest dela Lille, trupele noastre au înaintat încet în lupte violente. Năi engleze au bombardat ieri Ostende fără nici un scop.

În pădurile Argannes, trupele noastre de asemenea au înaintat. Au capturat mai multe mitraliere și au făcut o mulțime de prinsoneri. Am împușcat și două aeroplane.

Spre nord dela Toul, la Flirey, armistițiul ce l-am oferit francezilor, pentru îngroparea morților lor dina-

intea frontului nostru, precum și pentru transportarea răniților, l-au respins.

Spre vest dela Awgustow, rușii au încercat din nou mai multe atacuri, pe cari noi l-em respins pe toate, fără excepțiune.

(Biroul de presă al min. prez.)

### Comunicat oficial german. Luptele din Belgia și Polonia rusească.

Telegramă particulară primită în 26 Oct. la 9 ore a. m.

Berlin, 25 Oct. Cartierul general comunică la 25 Oct. a. m.:

Între Nieuport și Dixmuiden, după lupte violente, am trecut cu alte forțe mari canalul Yser Yperle. Spre ost și nord-ost dela Ipres, dușmanul a ocupat poziții, dar cu toate acestea a succes trupelor noastre a înaintat prin mai multe locuri. Am prins vreo cinci sute ostași englezi, între cari și un colonel și douăzeci și opt ofițeri.

Pe câmpul de operațiuni din ost, trupele noastre au început ofenziva contra orașului Awgustow. În jurul Ivangorodului, trupele noastre se luptă alături de trupele austro-ungare. Am capturat 1800 ostași.

(Biroul de presă al min. prez.)

### Două vase engleze scufundate.

Berlin, 24 Octomvrie. Comunicat oficial. Agenția Wolf comunică:

Știrea despre nimicirea crucișătorului englez *Hawke* prin un submarin german în 13 l. c. neoficială până acum, prin aceasta o confirm oficial. Submarinul s'a reîntors în stare complet intactă.

La 20 Oct. un submarin german prin deschiderea ventilelor a scufundat prin părțile litoralului Norvegiei vaporul englez *Glitra*. Matrozii vaporului, în urma provocării noastre prealabile, au părăsit naia pe luntrile de scăpare.

Behncke,

subșt. șef. stat. major de marină.

### Un crucișător german a scufundat 13 vapoare engleze.

Agenția Telegrafică Ungară comunică din Berlin următoarele:

Vaporul german *Krefeld*, a intrat în portul Teneriffa cu personalul dela treisprezece vapoare engleze.

Vapoarele engleze au fost scufundate de crucișătorul german *Karlsruhe* în Oceanul Atlantic. Cele 13 vapoare scufundate au avut o greutate 60 mii tone.

Vaporul *Karlsruhe* e unul dintre vapoarele mai nouă și cele mai iuți ale Germaniei. În 1913 a fost terminat

și pus în serviciu; e de 4900 tone, provăzut cu 12 tunuri de repetiție de 10,5 cm. Personalul vasului costă din 383 persoane.

### Eroii din Cingtau.

Ziarul »Nordd. Allg. Ztg.« scrie: Constatăm cu satisfacție, că eroismul german produce adevărate minuni și în luptele din orientul îndepărtat. Germania își îndreaptă privirile la luptătorii viteji, puțini la număr, cari apără Kiauciaul contra atacului de bandiți a Japonezilor. Rar primim știri din răsărit, dar cele cari sosesc ne arată eroismul fără păreche a sentinelor noastre din ostul Asiei. Toate încercările dușmanilor cari ne covârșesc prin mulțimea lor, de a ocupa cu asalt pozițiile noastre, au fost zădarnice. Până acum 2500 japonezi au căzut și s'au rănit în fața forturilor din Cingtau. E adevărat, că și dintre noi nu un erou și-a aflat moartea în aceste lupte, dar credința garnizoanei e nestrămutată, și fidelă poruncii comandantului, împlinindu-și datorința până în extrem. Nu credem, ca Japonia să înțeleagă în clipita ultimă eroarea fatală, ce a săvârșit, crezând, că prin alungarea Germaniei din China, poate să-și întemeieze acolo cu Rusia și Anglia o hegemonie. Trezirea va urmă atunci, când Japonia va cuteză să-și înainteze aliaților săi de acum contul, pentru serviciul său netrebnic. Acum, când Japonia a adus politicei engleze jertfa de sânge și avere, când a vătămat neutralitatea Chinei cu ajutorul Angliei, — care Anglie ține așa de mult la păstrarea neutralității țărilor, cari n'au luat parte în războiu, — de sigur că va merge pe calea, pe care s'a lăsat mânată de aliații săi. *Dacă în decursul evenimentelor, mica noastră garnizoană va fi silită să sucumbe în fața dușmanului preanumăros și a tunurilor multe, de sigur acest sfârșit va fi cât se poate de glorios.*

Bravii ostași din Cingtau vor trăi deapurarea în memoria Germanilor. Și până acum apărarea Kiauciaului e una din paginile cele mai glorioase ale războiului și suntem mândri pentru aceasta. *Nicicând însă Germania nu va uită pe instigatorul și executorul acestui atac mișelesc, pe urma căruia jii ei au căzut jertfă pe pământ îndepărtat, nimicindu-se roadele civilizației germane.*

**Soldații noștri au să se lupte nu numai contra inamicului, ci și contra frigului. Ceice au blăni, pieptare, co-**

joace sunt rugați să le trimită la adresa: **Hadsegélyző hivatal, Budapest, Váci utca 38.** Posta le transportă gratuit.

## Diverse.

**Mausoleul Regelui Carol I.** Citim în „Universul“:

Dorind să cunoaștem pavilionul Institutului geografic militar unde Regele Carol în testamentul său, a exprimat dorința clădirii unui mausoleu, am aflat, că această clădire e așezată imediat de platoul dela marginea de miazăzi a Capitalei, pe strada Piscului și spre răsărit de cimitirul Bellu.

Clădirea face parte din observatorul astronomic al armatei.

Șeful observatorului a marcat de mai mult timp, printr'o piatră simplă, locul unde Regele Carol se oprea când venea în curtea observatorului.

Pe piatră stă scris: „Cuvintele M. S. Regelui“ — litere săpate cum s'a putut de soldați.

Din acest punct, Regele Carol arăta străinilor, cari îl însoțeau, orașul spunându-le, că este cel mai înalt loc de unde se poate vedea întreaga panoramă a Capitalei.

Astfel, pentru înfăptuirea unuia din semnele de dragoste de cătră fostul și înțeleptul lor Suveran, cetățenii Capitalei, pentru înălțarea mausoleului regal, au la îndemână nu numai locul gândit pentru aceasta de Regele Carol și lăsat prin Testament, dar chiar punctul de unde și-a inspirat această dorință și care a fost marcat pentru veci de câțiva osteni ai Săi.

(„Gazeta“).

**Regele Carol cătră pontificele re-dict XV.** Ziarul „L'Indépendance Roumaine“ publică o scrisoare a regelui Carol cătră papa Benedict XV, scrisă cu câteva zile înainte de moarte. În această epistolă, marele rege scrie între altele:

„În aceste vremuri grozave, în cari trăim, nimic nu doresc mai mult, ca nizuințele pacifiste ale sf. noastre Biserici. Din motivul acesta toate privirile și toate nădejdele, se îndreaptă cătră Biserica noastră și cătră persoana înaltă a Sfinției Tale, în credința aceea, că misiunea aducătoare de pace, vei putea să o implinești cu succesul dorit“.

**Un prinsoner de profesie.** La gara din Győr lume multă aștepta un transport de prinsoneri. Curiozitatea generală se îndreaptă cătră un cazac mare, cu o barbă stufoasă, care inspiră un deosebit respect. În curând e încunjurat de o ceată de curioși și fiindcă rusul știa puțin și nemțește, încep la vorbă cu el.

— Ești rănit? îl întreabă.

— Ba, de loc. Răsboiul încă își are apucăturile lui. Cine are praxă, nu să rănește așa ușor.

— Dar cum, ai mai fost și în alte răsboai?

— Da. Am luat parte în răsboiul ruso-japonez, ruso-persian și cel de acum.

— Și?

— Și totdeauna am fost prins, și mi-amers bine, răspunse cazacul satisfăcut.

**Cât va dura răsboiul?** Ziarul „Budapesti Hirlap“ comunică declarațiile contelui Tisza prim-ministru și ale baronului Hazaj Samu, ministru de honvezi asupra situației generale. Conform acestor declarații, nizuința aceea a Angliei, ca să aducă monarhia noastră și imperiul german în situația de a fi lipsite de bucate, nu-i va succede. Aratul și sămănatul la noi decurge normal. Dacă se va obține recoltă bună, nici nu se poate vorbi despre o lipsă de alimente. De altcum succesele Germaniei în marea nordică și pe litoralul francez, promovează și importul pe mare. Ar fi prematur să se vorbească acum de pace, dar răsboiul nu va mai putea dura de tot mult. E mare nădejdea, că răsboiul se va termina cu mult înainte de a se implini un an. Increderea aceea a Englezilor, că la sfârșitul anului viitor, vor putea trimite pe câmpul de luptă un milion și jumătate de ostași, nu se poate lua în serios.

**Zece porunci ale răniților.** Secretarul general al societății „Crucea roșie“ doctorul Ladislau Farcaș a statorit 10 reguli pe cari trebuie să le observe atât răniții cât și persoanele încredințate cu îngrijirea soldaților răniți pe câmpul de luptă pentru ca rana să se vindece cât mai în grabă.

1. Nu este iertat a atinge rana cu mâna, cu atât mai puțin a introduce degetul în rană.

2. Nu este iertat a introduce sonde în rane. Prin sonde materiile infecțioase provenite din frecarea ranei cu rufele murdare pot să ajungă tare ușor în lăuntru și să producă complicații.

3. Numai medicii în spitale pot să încerce depărtarea glontelui din rană, de cumva vor afla cu cale, pentru că încercările nedestoinice de a-l depărta pot să agraveze vindecarea.

4. Pentru împedecarea de inflamațiuni trebuie încunjurată ori-ce spălare a ranei, fie chiar și cu materii desinfectatoare.

5. Nu este iertat fără motiv a schimba pansamentul. Trebuie schimbat însă când este plin de sânge.

6. Prin cocerea ranelor să întârzie vindecarea, deci trebuie încunjurată.

7. Medicii să se abțină dela așa numitele operațiuni interesante, și să observe strict prescrișele făcute anume pentru medicii pe câmpul de luptă.

8. Neputând fi transportată clinica pe câmpul de luptă medicii vor observa strict prescrișele, și vor folosi mijloacele și materialul ce le stă la dispoziție cu pricepere și cu cruțare.

9. Să aibă totdeauna în vedere medicii, că ei sunt datori în situațiuni critice, chiar și dușmanului să-i deie primul ajutor.

10. Să nu uite însă că el în primul rând e soldat și așa grija de căpetenie să-i fie ca rănitul să ajungă în stare de a putea fi transportat în interesul lui de o parte, iar de altă parte în interesul mișcării trupelor.

**Informațiuni despre soldații ajunși în captivitate.** În Viena se află un birou, care dă informațiuni despre soldații noștri ajunși în captivitate dușmană. Adresa biroului este următoarea: Gemeinsammes Zentral-Nachweisebureau, Hilfs und Auskunftstelle für Kriegsgefangene und Internierte, Wien I. Iasomirgottgasse 6.

## MAI NOU.

### Luptele din vest.

Telegramă particulară primită în 27 Oct. la 10 ore a. m.

Berlin, 26 Oct. Cartierul general comunică:

*In ziua de 26 Oct. la amiazi trupele noastre au șarjat inimicul, ce se apăra cu îndârjire în ținutul dintre Nieuport și Dixminden, dela canalul Yser spre vest, cari localități sunt ocupate încă de inamic. Flota engleză, care a luat parte la luptă, a fost necesitată în urma artileriei noastre, a se retrage. Trei vapoare au fost nimerite în plin, ceace a constrâns întregă flota, ca în 25 Oct. d. a. să se retragă în afară de punctul perspectivei. La Ypres lupta continuă. Spre sud-vest dela Ypres, precum și dela Lille, asaltul trupelor noastre progresează bine.*

*In luptele crâncene ce se dau printre căsi, englezi au suferit pierderi mari și au lăsat mai mult de 500 prinsoneri în mâinile noastre. Spre nord dela Arras, ofensiva violentă franceză s'a frânt de focul nostru, dușmanul a avut pierderi puternice.*

### Luptele din Polonia.

Pe câmpul de operație din ost, ofensiva noastră împotriva orașului Awgustow progresează. La Iwango rod situația este favorabilă. Nimic decisiv.

A apărut:

**Carte de cetire pentru clasa a treia primară de Nicolae Sulică,** profesor Ediția II. Prețul 90 fl.

Proprietar, editor: **Emil Tatar.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

### Publicațiune.

Caut un substitut de cantor și învățător la școala greco-catolică română din Sanislaumare—Nagyszentmiklós, pe timpul dela 1 Noembrie 1914 până la 1 Noembrie 1915 pe lângă onorar de 800 coroane anual ce se solvește la finea fiecărei luni. Învățătorul substitut să fie calificat cu diplomă și să aibă ton sonor deprins în cântările bisericesti.

Nagyszentmiklós, la 25 Octomvrie 1914.

**Cornel Deciu,**  
învățător.